

УДК 633.853.494:631.53.02

ФОРМУВАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕНІСТЬ ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ НАСІННЯ РІПАКУ ДЛЯ ПРОМИСЛОВОГО ПЕРЕРОБЛЕННЯ

ЛИСУН Я.Ю., *магістр 2 року навчання*

Науковий керівник: **БОБЕР А.В.**, *к. с.-г. наук, доцент*

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Ріпак є однією з провідних олійних культур, яка має значне економічне значення для аграрного сектору. Завдяки високому вмісту олії та широкому спектру застосування, ріпакова продукція є важливою складовою як харчової, так і технічної промисловості. У сучасних умовах попит на якісне ріпакове насіння та олію постійно зростає, що вимагає від аграріїв впровадження новітніх технологій вирощування та зберігання, здатних забезпечити високу врожайність і зберігання якісних показників продукції.

Мета роботи полягала у дослідженні впливу різних агротехнічних умов та методів підживлення на якісні показники насіння ріпаку під час вирощування і зберігання в умовах товариства з обмеженою відповідальністю «Агродім».

Дослідження проводили впродовж 2023–2024 рр. у ННВЛ «Переробки продукції рослинництва» кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика НУБіП України із насінням ріпаку гібридів LG Architect, LG Antigua, LG Aviator. вирощене в умовах ТОВ «АгроДім», Ніжинського району, Чернігівської області. Насіння ріпаку було вирощене в однакових умовах за використання різних препаратів підживлення, а саме: контроль (без застосування препаратів); Гуміфренд 120 г/л в нормі 0,5 л/га; Авангард Стимул в нормі 1,5 л/га. Також було досліджено як змінювались якісні показники насіння протягом 1, 3, 6, 9 та 12 місяців.

Встановлено, що за комплексом господарсько-технологічних показників якості в умовах господарства найбільш конкурентоспроможними виявились гібриди ріпаку, де застосовували Гуміфренд. Фактична урожайність у цих сортів досягала 1,44–2,0 т/га. Умовний вихід олії з 1 га посіву ріпаку за ідентичних умов вирощування у повній мірі залежав від особливостей гібриду, показника урожайності та вмісту олії у насінні досліджуваних сортів. Найвищий умовний вихід олії з 1 га посіву забезпечив сорт ріпаку, де застосовувався Гуміфренд, із показником 1720–1850 кг/га.

Суттєвих відмінностей щодо зміни якісних показників насіння ріпаку серед досліджуваних сортів під час зберігання не виявлено. Однак вищими якісними показниками для виробництва олії під час зберігання характеризувалися гібриди, де застосовувався Гуміфренд. Показник збереженості олії залишався стабільним у межах 90,7–97,3 %. Перед закладанням на зберігання показники кислотного числа ріпакової олії у розрізі досліджуваних сортів не перевищували 2,0 мг КОН/г. Найменші показники кислотного числа олії мали сорти, де застосовували Гуміфренд: 1,1–1,2 мг КОН/г. За зберігання насіння ріпаку у зерносховищі кислотне число олії насіння ріпаку зросло на 0,8–1,2 мг КОН/г протягом 12 місяців.